

датирања пада Троје и то 2-3 генерације пре оснивања Рима, што даје поменуто 500-годишње колебање у датумима. В. например [164, стр. 23-25].

3. Ствараоци традиционалне хронологије и њихови следбеници

Први аутори који су дали грубу хронологију древности, били су Јевсевије Памфил и Блажени Јероним⁷, који се традиционално смештају у IV век. Међутим, њихови су текстови пронађени тек у касном средњем веку. Основу хронологије Јевсевије је дао у "Историји времена од почетка света до Никејског сабора" (такозвана "Хроника"). "Грчки оригинал сада постоји само у одломцима и допуњује се слободним латинским преводом Блаженог Јеронима" [75, стр. 8]. Чудно је да је Никифор Калиста у XIV веку предузео "покушај да напише нову историју прва три века, али није могао да уради ништа више, већ да понови оно што је рекао Јевсевије" [75, стр. 11]. Пошто је Јевсевијев рад био објављен тек 1544. [75, стр. 13] тј. после Никифора, уместо је поставити питање: није ли данас позната "Јевсевијева верзија" заснована на раду Никифора Калиста? Бикерман тим поводом основано примећује: "Хришћански историчари су световну хронографију ставили у службу свете историје... Компилација Јеронима (који је "слободно препричавао Јевсевија", в. горе - А.Ф.) постала је основа хронолошких знања на Западу. Јосиф (Жозеф) Скалигер, оснивач савремене хронологије као науке, покушао је да реконструише цео Јевсевијев рад..." [36, стр. 82]. "Јевсевијева датирања (оснивача хронологије - А.Ф.), која су у рукописима често погрешно преношена, данас су од мале користи..." [36, стр. 82].

Није неважно да је традиционална хронологија створена у оквирима цркве и неколико столећа била под њеном потпуном контролом. "Интерпретирајући разне податке скупљене у Светом писму, средњовековни теолози су не једном покушавали да израчунају старост Земље. Изучивши текст Библије, архиепископ Јероним дошао је до закључка да је свет створен 3941 годину пре почетка савременог рачунања времена. Његов колега Теофил, епископ антиохијски, увећао је то на 5515 година. Августин Блажени је додао још 36 година, а ирски архиепископ Џејмс Ашер, очигледно склон прецизним подацима, изрекао је претпоставку да је свет створен ујутро 26. октобра 4004. године пре Рођења Христа" [108, стр. 8]. Утицаја цркве хронологија се није ослободила све до XVI-XVII века. Скоро сви знаменити хронолози из XVI-XVII века били су дубоко религиозни људи и заузимали често званичне црквене дужности. На пример, Скалигер (1540-1609) био је теолог, оснивач палеографије Тишендорф (1815-1874) - доктор теологије, Дионисије Петавијус (1583-1652) - језуита, аутор теолошких дела итд. [74, стр. 320, коментар 5]. Апсолутна вера у непоколебљивост онога што саопшава црквена традиција била је у основи њиховог погледа на свет и због тога су се односили према подацима других наука само као према адвокатима који треба да

⁷ Јероним Блажени=св. Јероним из Стридона у Далмацији (331-420), превео Библију на латински ("Вулгата"), по легенди проналазач глагољице - прим. прев.